

Mae had-Mae khaw Forest Plantation Management Summary

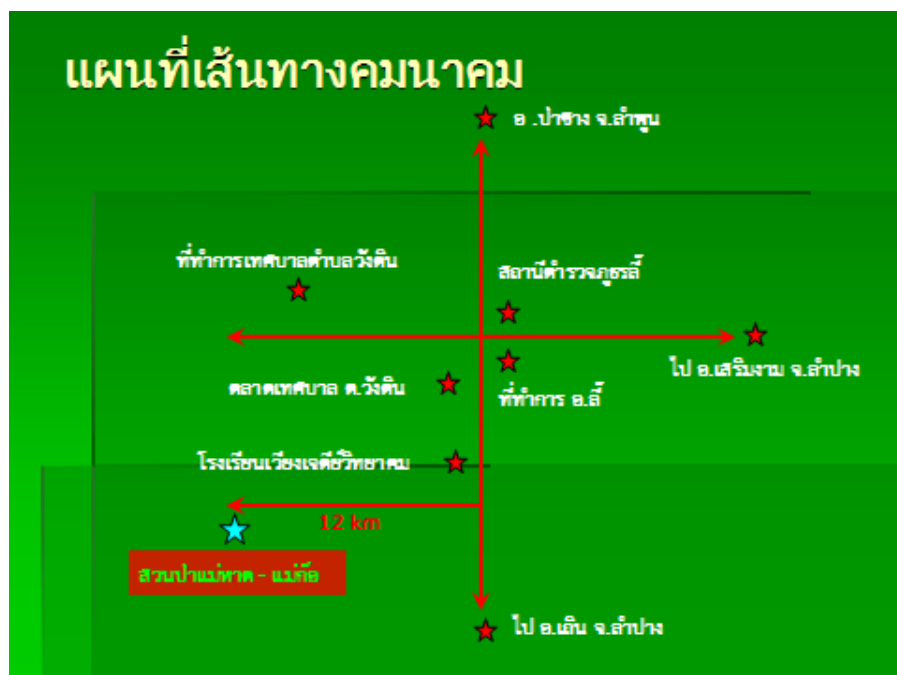
บทสรุปการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน สวนป่าแม่หาด-แม่ก้อ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้

สวนป่าแม่หาด-แม่ก้อ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตเชียงใหม่

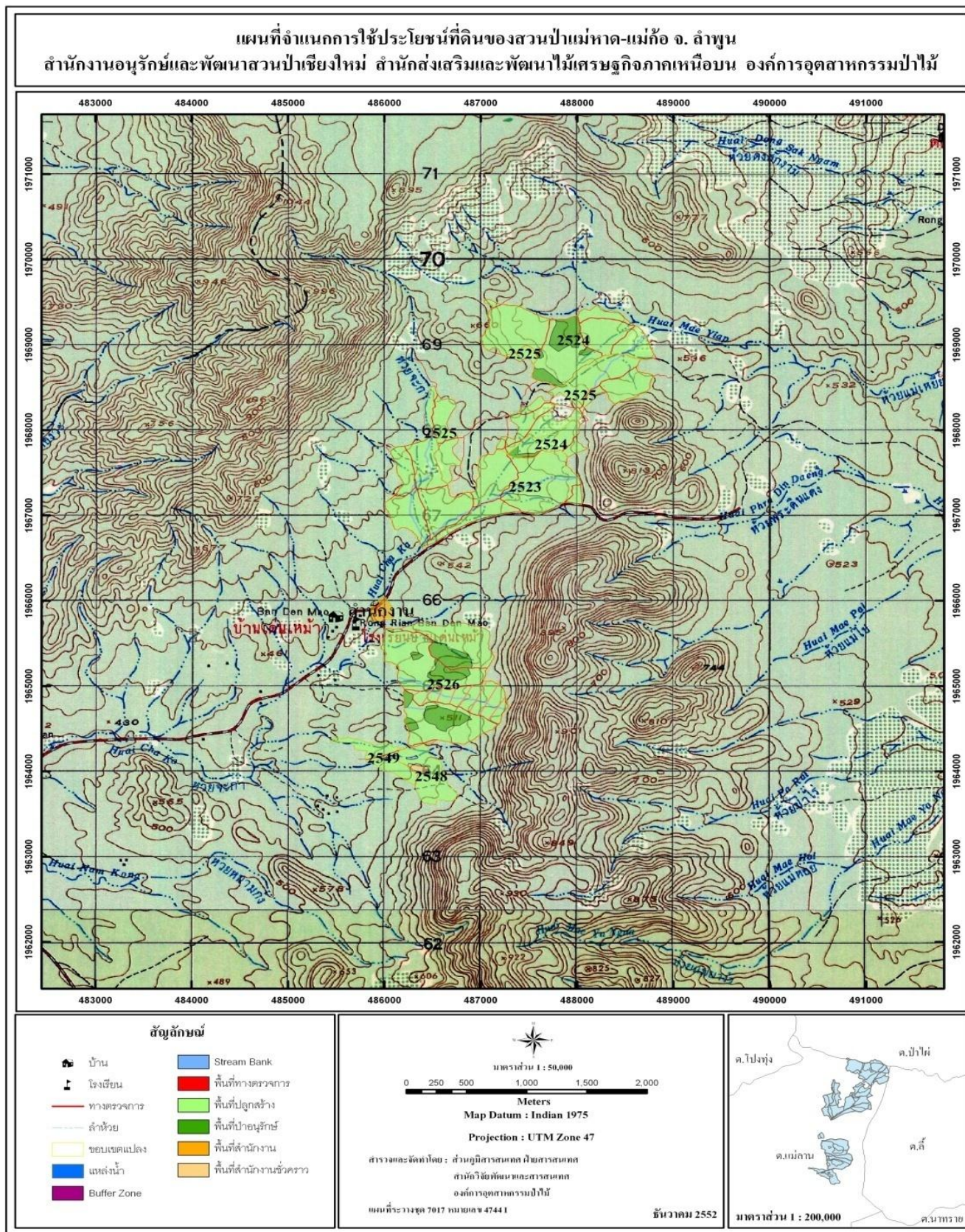
สวนป่าแม่หาด - แม่ก้อ เป็นสวนป่าโครงการที่ 2 สังกัด องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตเชียงใหม่ ตั้งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่หาด - แม่ก้อ หมู่ที่ 5 ตำบล แม่ลาน อำเภอลำพูน จังหวัด ลำพูน 51110

ระยะทางจากสวนป่าถึงจังหวัด 120 ก.ม. ถึงองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตเชียงใหม่ 160 ก.ม. และถึงองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคเหนือบน 120 ก.ม. ตำแหน่งที่ตั้งสำนักงานอยู่ในพิกัด Latitude (เส้นรุ้ง) 17 องศา 47 ลิปดา Longitude (เส้นแวง) 98 องศา 53 ลิปดา พิกัดจากการใช้เครื่องหาพิกัดจากดาวเทียม GPS E 486000 N 1965800 ที่ตั้งสำนักงานอยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 475 เมตร

สภาพภูมิประเทศเป็นภูเขาสลับกับที่ราบ พื้นที่ความลาดเอียงปานกลาง ลักษณะดินร่วนปนทราย แบ่งเป็นไม้สัก 2,413 ไร่ ไม้ยางพารา 218 ไร่ รวมพื้นที่ทั้งหมด 2,631 ไร่ แปลงปี 2523 พื้นที่ 775 ไร่ SI = 14 แปลงปี 2524 พื้นที่ 563 ไร่ SI = 8 แปลงปี 2525 พื้นที่ 500 ไร่ SI = 8 แปลงปี 2526 พื้นที่ 575 ไร่ SI = 11 แปลงปี 2548 พื้นที่ 124 ไร่ SI = 11 แปลงปี 2549 พื้นที่ 94 ไร่ SI = 11

แผนที่แสดงการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดิน สวนป่าแม่หาด-แม่ก้อ จังหวัดลำพูน

ระบบการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน (Sustainable Forest Plantation Management System)

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (อ.อ.ป.) เป็นรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีนโยบาย มุ่งเน้นให้สวนป่าในสังกัดมุ่งปฏิบัติการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน เพื่อก้าวสู่ระบบการจัดการสวนป่าที่เป็นสากลโดยการปลูกสร้าง สวนป่า ค้ำครองรักษาบูรณะป่าไม้เพื่อประโยชน์แก่การป่าไม้ โดยได้กำหนดพันธกิจด้านธุรกิจ ประกอบด้วย การพัฒนาที่ดินสวนป่า โดยอนุรักษ์และพัฒนาให้เป็นสวนป่าเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เป็นรากฐานการผลิตไม้และบริการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจสู่ ภาคเอกชน ชุมชนท้องถิ่นอย่างครบวงจร เพื่อตอบสนองความต้องการใช้ไม้ของประเทศอย่างพอเพียงและยั่งยืน ส่งเสริมและ สนับสนุนธุรกิจอุตสาหกรรมไม้ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและธุรกิจบริการที่มีป่าไม้เป็นพื้นฐานให้ประชาชนได้รับบริการที่ได้มาตรฐาน มี การจัดการด้านการตลาดอย่างครบวงจร พัฒนาระบบและสร้างกลไกการตลาดไม้เศรษฐกิจอย่างเป็นธรรม เพื่อให้การปลูกไม้ เศรษฐกิจได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่าและยั่งยืน อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมและพัฒนาสังคม ชุมชนท้องถิ่นโดยใช้สวนป่าเป็นฐานในการ ดำเนินงานช่วยเหลือสร้างงานสร้างอาชีพให้แก่เกษตรกรรอบเขตสวนป่าตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง อนุรักษ์และฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยประชาชนมีส่วนร่วม

การจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืนประกอบด้วยความยั่งยืน 3 ประการ

- ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม
- ความยั่งยืนด้านสังคม
- ความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ

วัตถุประสงค์ในการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน

- รักษาสภาพสิ่งแวดล้อมในสวนป่า
- ส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่อนุรักษ์ของสวนป่า
- ฟื้นฟูสภาพธรรมชาติในสวนป่า
- อนุรักษ์แหล่งที่อยู่อาศัยของพืช และสัตว์หายากที่ถูกคุกคามและใกล้สูญพันธุ์
- ส่งเสริมสถานภาพด้านสังคม คุณภาพชีวิตที่ดีของชุมชน ท้องถิ่น
- สนับสนุนประสิทธิภาพของการใช้ประโยชน์สูงสุดของผลผลิตไม้จากสวนป่า

โครงสร้างการบริหารงานสวนป่าแม่ลี

นายฤทธิ กิ่งทัพหลวง

หัวหน้างาน (ระดับ 6)
งานสวนป่าแม่หาด-แม่อ้อ

นายคมสันต์ ยูเตาะ
พนักงาน (ระดับ 3)
ปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยหัวหน้างาน
สวนป่าแม่หาด-แม่อ้อ

นายสมคิด ทนุชิต
พนักงาน (ระดับ 2)

นายบุญเย็น มะโนเนื่อง
พนักงานปฏิบัติการ (ชั้น 5)

นายสุนทร ชันคำ
พนักงานปฏิบัติการ (ชั้น 5)

นายสว่าง ป้อชุมภู
พนักงานปฏิบัติการ (ชั้น 5)

นายปัญญา ฟูตุ้ย
พนักงานปฏิบัติการ (ชั้น 5)

นายสมบูรณ์ จันทร์ตา
พนักงานปฏิบัติการ (ชั้น 5)

การดำเนินงานการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืนของงานสวนป่าแม่หาด-แม่ก้อ

1. ด้านเศรษฐกิจ

- พื้นที่ให้ผลผลิตทั้งหมด 1,408.59 ไร่
- ความเพิ่มพูนเฉลี่ย (AYI) 1.205 ลบ.ม./ไร่/ปี
- ความเพิ่มพูนทั้งปีของสวนป่าฯ 1,697.35 ลบ.ม./ไร่/ปี

* ข้อมูลดังกล่าว ได้จากการสำรวจปริมาณกำลังผลิตของสวนป่าแม่หาด-แม่ก้อ ประจำปี 2557

การทำไม้ประจำปี 2559

- แปลง 2524 เนื้อที่ 90 ไร่ ปริมาตร 540 ลบ.ม.
- แปลง 2526 เนื้อที่ 135 ไร่ ปริมาตร 405 ลบ.ม.

รวมทั้งหมด 945 ลบ.ม.

* การทำไม้ของสวนป่าแม่หาด-แม่ก้อไม่เกินปริมาณความเพิ่มพูนทั้งปี เพื่อให้เกิดการฟื้นตัวของป่า และทำการปลูกเสริมรอบตัดฟันที่ 2 หลังการทำไม้เสร็จ

แผนการทำไม้ของงานสวนป่าแม่หาด-แม่ก้อ

ปีดำเนินการ	แปลงปี	เนื้อที่ (ไร่)	ปริมาตร (ลบ.ม.)	วิธีการตัด	หมายเหตุ
2558	2524-11	73	500	Selection thinning	สวนป่าแม่หาด-แม่ก้อ
	2518	80	900	Selection thinning	สวนป่าบ้านวงษา
2559	2524-09	90	540	Selection thinning	สวนป่าแม่หาด-แม่ก้อ
	2526-17	135	405	Thinning 2	สวนป่าแม่หาด-แม่ก้อ
	2518	220	900	Selection thinning	สวนป่าบ้านวงษา
2560	2526-18	190	570	Thinning 2	สวนป่าแม่หาด-แม่ก้อ
	2525-13	150	750	Selection thinning	สวนป่าแม่หาด-แม่ก้อ
	2518	300	1,200	Selection thinning	สวนป่าบ้านวงษา
2561	2526-19	125	375	Thinning 2	สวนป่าแม่หาด-แม่ก้อ
	2525-14	120	600	Selection thinning	สวนป่าแม่หาด-แม่ก้อ
	2518	300	1,200	Selection thinning	สวนป่าบ้านวงษา

การปลูกสร้างสวนป่า ประจำปี 2559

- สวนป่าดำเนินการปลูกเสริมรอบตัดพื้นที่ 2 แปลงปี 2559/2524-09 เนื้อที่ 90 ไร่ พร้อมทั้งบำรุงดูแลตามแผนการดำเนินงานจัดการสวนป่าสักแปลงปลูกเสริมรอบตัดพื้นที่ 2
- ดำเนินการบำรุงดูแลสวนป่าไม้สัก และป้องกันการลักลอบขโมยไม้ในพื้นที่สวนป่าแม่หาด-แม่อ้อ

2. ด้านสิ่งแวดล้อม

สวนป่าฯ ได้กำหนดพื้นที่อนุรักษ์รวมกันทั้งสิ้น 363.654 ไร่ คิดเป็น 5 % ของเนื้อที่สวนป่าทั้งหมด (2,143 ไร่) โดยแบ่งพื้นที่อนุรักษ์ ออกเป็นแต่ละประเภท ดังนี้

- 1.พื้นที่สองฝั่งลำห้วย (Stream Bank) จำนวน 46.046 ไร่
- 2.พื้นที่แนวกันชน (Buffer Zone) จำนวน 48.019 ไร่
- 3.พื้นที่ป่ากึ่งธรรมชาติ จำนวน 269.589 ไร่

ผลการตรวจสอบสถานภาพ (Status) ของพรรณพืชที่สำรวจพบไม่พบชนิดพรรณพืช และสัตว์ป่าที่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มสถานภาพที่ถูกคุกคาม (threatened status) ตามการจัดของ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ONEP, 2006) และ IUCN (2010) ตามผลการสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่สวนป่า แม่หาด-แม่อ้อ (สำรวจโดยคณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2558)

การสำรวจผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม(SITE INSPECTION) ก่อนการปฏิบัติงานด้านต่างๆ

การสำรวจผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม หรือ Site Inspection นั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความเสี่ยง แนวโน้ม และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่ ที่มีการปฏิบัติงานของสวนป่า เช่น การปฏิบัติงานด้านการทำไม้ การปฏิบัติงานด้านการปลูกสร้างสวนป่า และการสร้างถนนป่าไม้ ซึ่งงานสวนป่าแม่ลี้จะดำเนินการสำรวจSite Inspection ทั้งก่อนและหลังการปฏิบัติงาน เพื่อหาแนวทางการปฏิบัติงาน ป้องกันและตระหนักถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น

จากการสำรวจพื้นที่ด้วยเครื่องมือแบบการสำรวจ Site Inspection ในการดำเนินงานด้านการทำไม้ ปลูกสร้างสวนป่า และสร้างถนนป่าไม้ สรุปว่าไม่พบพืชพรรณ และสัตว์ที่หายาก ใกล้สูญพันธุ์ รวมทั้งพื้นที่ HCV บริเวณพื้นที่แปลงทำไม้และแปลงปลูกสร้างสวนป่า สวนป่าแม่ลี้ได้กำหนดแนวทางการจัดการเพื่อป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งชี้แจงให้ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ปฏิบัติตามแนวทาง ดังนี้

1. กำหนดแนวกันชน (Buffer Zone) หรือไม้ใกล้ทางตรวจการ
2. ละเว้นการทำไม้บริเวณพื้นที่สองฝั่งลำห้วย (Stream Bank)
3. สร้างฝายดักตะกอน และชะลอความชุ่มชื้น บริเวณลำห้วยที่อยู่ในพื้นที่ทำไม้ รวมทั้งบริเวณใกล้พื้นที่ทำไม้ และแปลงที่ปลูกยางพารา
4. ปลูกหญ้าแฝกบริเวณที่เสี่ยงต่อการพังทลายของดิน
5. งดเว้นการตัดถนนป่าไม้ใหม่ รวมทั้งระมัดระวังเมื่อจำเป็นต้องสร้างถนนป่าไม้

3.ด้านสังคม

สวนป่าแม่หาด-แม่ก้อ มีหมู่บ้าน/ชุมชนรอบๆสวนป่า ที่มีส่วนได้-ส่วนเสีย จากการปลูกสร้างสวนป่า จำนวน 3 หมู่บ้าน ท้องที่ตำบลแม่ลาน และตำบลนาทราย อำเภอเถลิง จังหวัดลำพูน จำนวนราษฎร 100 ครอบครัว หรือ ประมาณ 500 คน

การบริหารจัดการด้านสังคมของสวนป่าตามแนวทางของการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน ของสวนป่าแม่หาด - แม่ก้อ

1. วัตถุประสงค์

- 1.1 เพื่อให้ชุมชนและสังคมรอบสวนป่ามีความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมของงานสวนป่าแม่หาด - แม่ก้อ
- 1.2 เพื่อค้นหาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของสวนป่า
- 1.3 เปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสวนป่า
- 1.4 สามารถจัดการป่าไม้ให้เป็นไปในทิศทางที่ให้ความสำคัญต่อชุมชนท้องถิ่น
- 1.5 ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างชุมชนท้องถิ่นกับทางสวนป่า
- 1.6 ส่งเสริมให้ทางชุมชนที่ทำงานกับสวนป่ามีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

2.เป้าหมาย

- 2.1 ชุมชนรอบนอกสวนป่ามีความสัมพันธ์ที่ดีต่องานสวนป่า
- 2.2 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับทางสวนป่า มีความรู้ความเข้าใจในด้านการดำเนินงานของสวนป่า
- 2.3 ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการป่าไม้
- 2.4 ชุมชนท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
- 2.5 คนในชุมชนท้องถิ่นที่ทำงานกับสวนป่าได้รับสวัสดิการ สิทธิต่างๆที่พึงได้รับจากสวนป่ารวมถึงการพิจารณาค่าแรง และการจ้างงานต่างๆ

3.ตัวชี้วัด

- 3.1 คุณภาพชีวิตของชุมชนท้องถิ่น
- 3.2 สวัสดิการ สิทธิต่างๆที่ได้รับจากทางสวนป่า
- 3.3 ความรู้ความเข้าใจที่ทางชุมชนมีต่อทางสวนป่า
- 3.4 ความสัมพันธ์ของชุมชนกับงานสวนป่า
- 3.5 ความพึงพอใจของสังคม

ภาพการร่วมกิจกรรมทางสังคม กับชุมชนรอบพื้นที่สวนป่า

- เข้าร่วมโครงการปลูกป่าและฟื้นฟูป่าต้นน้ำ ตำบลนาทรายในพื้นที่จังหวัดลำพูน.

- โรงเรียนชุมชนบ้านป่าไผ่ จัดกิจกรรมเข้าค่ายลูกเสือ ในพื้นที่สวนป่าแม่หาด-แม่ก้อ

- โครงการปลูกสร้างสวนป่าโดยระบบวนเกษตร โดยชุมชนมีส่วนร่วม

แผนการจัดการสวนป่า ระยะยาว 5 ปี

ลำดับ	รายละเอียด	2558	2559	2560	2561	2562
1.	ด้านเศรษฐกิจ - แผนการทำไม้(ลบ.ม.) - แผนการปลูกเสริมฯ (ไร่)	1,400 73	1,845 90	2,520 150	2,175 120	2,075 100
2.	ด้านสังคม - กรมธรรม์อุบัติเหตุ (ปีละ) - ตกลงกับชุมชน(ครั้ง) - มวลชนสัมพันธ์(ครั้ง) - การจ้างแรงงาน (%) - การอบรม (ครั้ง)	1 1 12 100 2	1 1 12 100 2	1 1 12 100 2	1 1 12 100 2	1 1 12 100 2
3.	ด้านสิ่งแวดล้อม - พื้นที่อนุรักษ์ (ไร่) - ต้นไม้อนุรักษ์ (ต้น) - สถานีวัดการพังทลายของดิน(ครั้ง) - Site Inspection(ครั้ง/ปี/กิจกรรม)	363.654 10 3 2	363.654 10 3 2	363.654 10 3 2	363.654 10 3 2	363.654 10 3 2

ผลการดำเนินงานของสวนป่า ปีที่ผ่านมา

สวนป่าแม่หาด-แม่ก้อ มีการดำเนินงานได้ตามแผนการจัดการที่ได้กำหนดไว้ ทุกประการ ทำให้มีความยั่งยืน และสรุปผลการดำเนินงานในปี 2558 ได้ ดังนี้

1.ด้านเศรษฐกิจ ผลการทำไม้ แปลงปี 2524-11 ปริมาตร 519.78 ลบ.ม. มีการจำหน่ายไม้ให้กับราษฎรประชาชนทั่วไป ให้ได้ใช้ไม้ที่ถูกต้องตามกฎหมาย สร้างรายได้ให้กับองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ เป็นเงิน 5,391,483.40 บาท มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เป็นเงิน 1,374,885.93 บาท

2.ด้านสิ่งแวดล้อม สวนป่าแม่หาด-แม่ก้อ ดำเนินการจกทำกิจกรรมตามแผนการจัดการ ที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ดังนี้ กิจกรรมสร้างฝายชะลอน้ำ การป้องกันไฟป่า การปลูกไม้ป่า ไม้ผลเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่สวนป่า และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ในการตรวจตราป้องกันรักษาพื้นที่สวนป่า จำนวน 2,143ไร่ เป็นต้น

3.ด้านสังคม สวนป่าแม่หาด-แม่ก้อ ได้มีกิจกรรมที่ บริการด้านสังคม เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมของท้องถิ่น และหน่วยงานต่างๆในท้องที่ การทำประกันชีวิตกลุ่ม เป็นต้น การจ่ายเป็นค่าจ้างแรงงานชุมชนรอบสวนป่าให้มีงานและมีรายได้ โดยสรุปค่าใช้จ่าย เป็นเงินประมาณ 2,457,000 บาท ในการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืนทั้ง 3 ด้าน โดยสรุปมีความสำเร็จ และยั่งยืนตามที่ได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ทุกประการ

วิสัยทัศน์ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้
“เป็นผู้นำการจัดการสวนป่าเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เพื่อยกระดับอุตสาหกรรมไม้สู่สากล”

ติดต่อ : สำนักงานสวนป่าแม่หาด-แม่อ้อ หมู่ 5 ต.แม่ลาน อ.ลี้ จ.ลำพูน 51110

E-mail : Rittee_60@hotmail.com

โทร. 086-912402-0 (นายฤทธิ กิ่งทัพหลวง) หัวหน้างานสวนป่าแม่หาด-แม่อ้อ